

MUISTIO 5

Ohjausryhmä oikeudenmukaisen siirtymän rahaston (JTF) suunnittelua varten

Aika Tiistai 27.4.2021

Klo 9.00 – 10.20 Keski-Suomen strategiatyöhön liittyvä työpaja
Paikka Teams-etäkokous (lisäksi Howspace -alusta)

Klo 10.30 – 11.15 kokous
Paikka Teams-etäkokous
Osallistujat Osallistujaluettelo liitteenä

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja Rolf Nyholmin ollessa estynyt varapuheenjohtaja Mikko Tiirola avasi kokouksen.

2. Esityslistan hyväksyminen

Hyväksyttiin.

3. Edellisen kokouksen muistio

Hyväksyttiin.

4. JTF suunnittelun tilanne

Kuultiin Outi Pakarisen selostus. Esitys liitteenä.

Kansallisen koordinaatioryhmän kokouksessa TEM:ltä saatiin yleistä palautetta yhteisesti kaikkien alueiden B-osion toimenpidelistauksiin. Saadun palautteen perusteella toimenpiteitä tulee karsia ja kärkiä terävöittää. Kokouksessa käsiteltiin myös kansallisen turvetyöryhmän raporttia. Raportti löytyy <https://tem.fi/turvetyoryhma>

Hallituksen puoliväliriiheltä odotettiin tuloksia siitä mitä toimenpiteitä turvealalle olisi odotettavissa, mutta puoliväliriihineuvottelut jatkuvat edelleen.

Etelä-Pohjanmaan, Pohjois-Pohjanmaan ja Keski-Suomen liitot ovat keskustelleet TEM:n kanssa. JTF:n alueellinen jako on ehkä selvillä toukokuussa. Näyttää kuitenkin siltä, että rahoitus ei käynnisty vielä syksyllä, vaan ensi vuoden alussa. Do no significant harm -periaate saattaa aiheuttaa myös viivästymisiä. Kolme alueellista siirtymäsuunnitelmaa on lähetetty komissiolle tarkasteltavaksi. Tarkastelun perusteella saadaan kommentteja siitä, miten suunnitelmia tulee muokata.

Keski-Suomen JTF-suunnitelmaa esitellään maakuntahallitukselle 21.5.2021 tai 18.6.2021. Turveyrittäjien toinen tapaaminen pidettäneen toukokuun aikana.

Ruoppila tiedusteli, onko TEM:n ohjeistusta tulkittu niin, että suunnitelmissa keskitytään yksinomaan turvetoimialaan. Maakuntien muita murroksessa olevia toimialoja, kuten energiaintensiivisen teollisuuden toimialoja, ja niissä toimivien yritysten työntekijöiden uudelleen koulutustarpeita eikä työttömyysriskejä ole kartoitettu juurikaan. Keski-Suomessa on myös energiaintensiivistä teollisuutta, jossa työskentelee jopa enemmän

työntekijöitä kuin turvetuotannon piirissä. EU:n oikeudenmukaisen siirtymän rahastoa koskeva asetus mahdollistaa huomattavasti turvetoimialaa laajemman kohderyhmä tulkinnan. Toivottavasti Keski-Suomessa laajennetaan toimenpiteitä myös tähän suuntaan.

Pakarinen totesi, että Euroopan komission suosittelee Suomen maaraportissaan keskittymistä turpeen energiakäytön vähentämiseen. Turpeen perusteella myös Keski-Suomi pääsee rahoituksen piiriin. Toimenpiteet voivat olla muutakin vihreään siirtymään liittyvää turvealan ja turveyrittäjien lisäksi. Keski-Suomen rahoitussaannon jälkeen katsotaan tarkemmin toimenpiteet.

5. Rahaston käynnistäminen ja toimeenpanon tuki

Pirjo Peräaho selosti eri näkökulmia:

- turvetoimialan rakennemuutos ja toimenpiteet 2–3 vuoden sisällä
- aluetalouden monipuolistaminen niissä kunnissa, joihin turvetuotannon väheneminen pahiten kohdistuu
- JTF-rahaston käynnistäminen (MYRin kautta)
- laajempi vihreän siirtymän näkökulma

Keskusteltiin painotuksista:

- rahoituksen käyttö muuhunkin kuin turvetoimenpiteisiin
- vihreän siirtymän ja energian murros yhdistettynä tutkimus- ja kehitystyöhön (vahvistaa aluetaloutta)
- liikkeelle turvetoimialasta ja sen jälkeen vihreään siirtymään
- laajempi paikallisuusnäkökulma eli vihreä siirtymä ja energia maakunnan alueella.

On mahdollista, että TEM edellyttää toiminnan painopisteen olevan niillä alueilla, joissa on turveyrittäjyyttä (Saarijärven-Viitasaaren, Keuruun ja Joutsan seudut).

6. Muut asiat

Maakuntahallitus on kannanotossaan valtioneuvostokäytännön alueista vuosille 2022–2027 todennut, että oikeudenmukaisen siirtymän vaikutusten perusteella sekä Joutsan ja Keuruun seudut että Konneveden kunta tulisi sisällyttää II-alueeksi. Turpeen energiakäytön nopea väheneminen heikentää näiden alueiden taloutta Saarijärven-Viitasaaren seudun ohella.

Kannanotto:

<https://keskisuomi.fi/wp-content/uploads/sites/3/2021/03/26.3.2021-Kannanotto-valtioneuvostokäytännön-alueista-vuosille-2022-2027.pdf>

Lisäksi Länsi-Suomen liitot ovat yhdessä ottaneet kantaa EU:n metsästrategiaan

<https://keskisuomi.fi/wp-content/uploads/sites/3/2021/03/12.3.2021-Lansi-Suomen-liittojen-kannanotto-EUn-metsastrategiaan.pdf>

Nykyinen ohjausryhmä on asetettu kesäkuuhun asti. Mikäli lopullinen suunnitelma voidaan laatia vasta kesälomien jälkeen, ohjausryhmän määräaika jatketaan.

7. Seuraava kokous

Seuraava Teams-kokous pidetään 15.6.2021 klo 9.00-11.30.

8. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11.15.

LIITE

Ohjausryhmän kokous 5-PowerPoint

Muistion vakuudeksi

Helena Anttonen

OSALLISTUJAT 27.4.2021

	Jäsen		Varajäsen		Taho
pj.	Nyholm Rolf	()			Keski-Suomen maakuntahallitus
vpj.	Tiirola Mikko	(X)			Keski-Suomen maakuntahallitus
	Peronius Päivi	()	Salo Hannu	()	Bioenergia ry
	Åkerlund Sari	(X)	Hiltunen Ari	()	Keski-Suomen kauppakamari
	Siikki Matti	()		()	Keski-Suomen Koneyrittäjät
	Kajuutti Seppo	()	Jyräkoski Sanna-Mari	()	Keski-Suomen Yrittäjät
	Peronius Päivi	()		()	Metsäteollisuus ry
	Suomäki Eero	(X)	Laahenen Maija	()	MTK Keski-Suomi
	Siikki Matti	()	Puikkonen Hanna	()	SKAL Keski-Suomi
	Lappalainen Minna	(X)	Raiskinmäki Pasi	()	Jyväskylän ammattikorkeakoulu
	Mönkkönen Mikko	(X)	Pesonen Hanna-Leena	()	Jyväskylän yliopisto
	Torvinen Katriina	()		()	Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy
	Lehto Jani	()	Kolström Taneli	()	Luonnonvarakeskus (Luke)
	Meissner Kristian	(X)	Koljonen Saija	(X)	Suomen ympäristökeskus, SYKE
		()			
	Kanervio Pekka	(X)			Keski-Suomen kuntajohtajat
	Piesala Ari	(X)		()	Kuntien elinkeinopalvelut / kehittämissyhtiöt
	Piippa Leila	(X)		()	
	Kopra Heta	(X)	Paavola Juhani	()	Suomen Luonnonsuojeluliiton Keski-Suomen piiri ry
	Laitinen Tuomo	(X)		()	Keski-Suomen vesi ja ympäristö ry
	Peronius Päivi	()	Rantonen Pasi	()	Vapo Oy
	Kantola Tuomo	(X)	Mikkola Tiina	()	Alva-Yhtiöt Oy
	Vilkkilä Tuomo	(X)		()	Saarijärven Kaukolämpö
	Ruoppila Ahti	(X)		()	SAK
	Hokkanen Pasi	(X)		()	STTK
	Melville Pirkko	()	Hamarus Päivi	(X)	Keski-Suomen ELY-keskus
	Lehtinen Kari	(X)	Hälikkä Sohvi	()	Keski-Suomen ELY-keskus
	Hokkanen Pekka	(X)	Peräaho Pirjo	(X)	Keski-Suomen liitto
	Säynätmäki Tuula	(X)	Solmula Jouko	()	Keski-Suomen TE-toimisto
	Finne Perttu	()	Suikki Anneli	()	Metsähallitus
	Reiman Helena	(X)		()	Suomen metsäkeskus
	Sillanpää Elina	(X)		()	Keski-Suomen maakuntahallitus
	Selin Jaakko	(X)		()	Keski-Suomen maakuntahallitus
	Pakarinen Outi	(X)			Keski-Suomen liitto
	Laine Hilikka	()			Keski-Suomen liitto
	Bayr Suvi	(X)			Keski-Suomen liitto
	Huotari Enni	(X)			Keski-Suomen liitto
	Koponen Hannu	(X)			Keski-Suomen liitto
siht.	Anttonen Helena	(X)			Keski-Suomen liitto

X = paikalla

KESKI-SUOMEN LIITTO

Ohjausryhmä oikeudenmukaisen siirtymän rahaston (JTF) suunnittelua varten

Kokous (5) 27.4.2021 klo 10.30-11.30

Kokouksen asialista

1. Kokouksen avaus
2. Esityslistan hyväksyminen
3. Edellisen kokouksen muistio
4. JTF suunnittelun tilanne (Outi Pakarinen)
5. Rahaston käynnistäminen ja toimeenpanon tuki (Pirjo Peräaho)
6. Muut asiat
7. Seuraava kokous (sovittu jo, 15.6. klo 9-11.30)
8. Kokouksen päättäminen

4. JTF suunnittelun tilanne

- 19.3.2021 edellinen ohjausryhmän kokous
- 25.3.2021 kansallisen koordinaatioryhmän kokous (4/2021)
 - mm. TEM:n palaute B-osiin, erityisesti toimenpiteisiin

4. JTF suunnittelun tilanne

- 30.3.2021 luovutettiin kansallisen turvetyöryhmän raportti / [työpaperi](#) TEM:lle
- Työryhmä ehdottaa **useita toimenpiteitä turveyrittäjien tilanteen parantamiseksi** energiaturpeen kysynnän vähentyessä voimakkaasti (Eräissä arvioissa turpeen energiakäytön arvioidaan vähenevän jopa 70 % vuoteen 2025 mennessä) erityisesti päästöoikeuden hinnan aiempia ennusteita huomattavasti nopeamman nousun vaikutuksesta.
 - Turvetoimialan yrittäjien tilanteen parantaminen
 - Huoltovarmuuden varmistaminen
 - Kasvu-, kuivike- ja ympäristöturpeen tuotannon turvaaminen
 - Uusien, korkeamman jalostusasteen turvetuotteiden edistäminen
 - Turvesoiden jälkikäyttö
 - Turvetta muuten kuin energiana korvaavat tuotteet
- Esitettyjen tukitoimenpiteiden osalta tulee kuitenkin pitää mielessä, että turvetyöryhmällä ei ole ollut mahdollisuutta arvioida yksityiskohtaisesti ehdotusten valtiontukivaikutuksia. Valtiontukiin liittyviä kysymyksiä on selvitettävä poliittisessa jatkovalmistelussa. Sama pätee myös siihen, mihin JTF-varoja voidaan tarkkaan ottaen käyttää.

4. JTF suunnittelun tilanne

- 7.4.2021 Keski-Suomen Innovation Camp (KPMG:n järjestämä)
- 12.4.2021 kansallisen koordinaatioryhmän kokous (5/2021)
 - Mm. kansallisen turvetyöryhmän raportin esittelyä
- 16.4.2021 DL päivitetuille siirtymäsuunnitelmille TEM:lle
 - Ohjausryhmän palaute sisällytetty, toimenpiteistä karsittu (TEM palaute)
- 26.4.2021 keskustelu TEM+EP, KS, PP
- 27.4.2021 ohjausryhmän kokous

4. JTF suunnittelun tilanne

- Hallituksen puoliväliriihen vaikutukset
- Alueellinen jtf-rahoitus selvillä toukokuussa?

- 5.5.2021 kansallisen koordinaatioryhmän kokous (6/2021)
- Keski-Suomen jtf-suunnitelman esittely maakuntahallitukselle 21.5.2021 tai 18.6.2021
- toukokuussa turveyrittäjien 2. tapaaminen
- 15.6.2021 ohjausryhmän kokous

5. Rahaston käynnistäminen ja toimeenpanon tuki

- Ohjausryhmän tavoitteena:
 - Vahvistaa luottamusta Keski-Suomen kykyyn siirtyä oikeudenmukaisesti ja sosiaalisesti tasapainoisesti kohti hiilineutraalia maakuntaa
 - **Käynnistää uuden rahaston toiminta maakuntatasolla ripeästi ja laajassa yhteistyössä**
- Ohjausryhmän tehtävänä:
 - Muodostaa yhteisymmärrys turpeen tuotannon ja käytön merkityksestä Keski-Suomessa
 - Muodostaa yhteisymmärrys JTF-mekanismien mahdollisuuksista
 - Laatia suunnitelma:
 - Turvetuotannon ja turpeen käytön vähentämiseksi
 - Vähennemisestä johtuvien sosio-ekonomisten vaikutusten minimoimiseksi
 - Turpeen korvaamiseksi energiantuotannossa
 - Turpeen muiden, korkeamman jalostusarvon tuottavien käyttömuotojen turvaamiseksi
 - **Laatia ehdotus yhteistyörakenteista rahaston käynnistämisen ja toimeenpanon tueksi maakunnassa**

5. Rahaston käynnistäminen ja toimeenpanon tuki

**Turvetoimialan
rakennemuutos**

JTF-rahasto

**Vihreä siirtymä:
energiamurros**

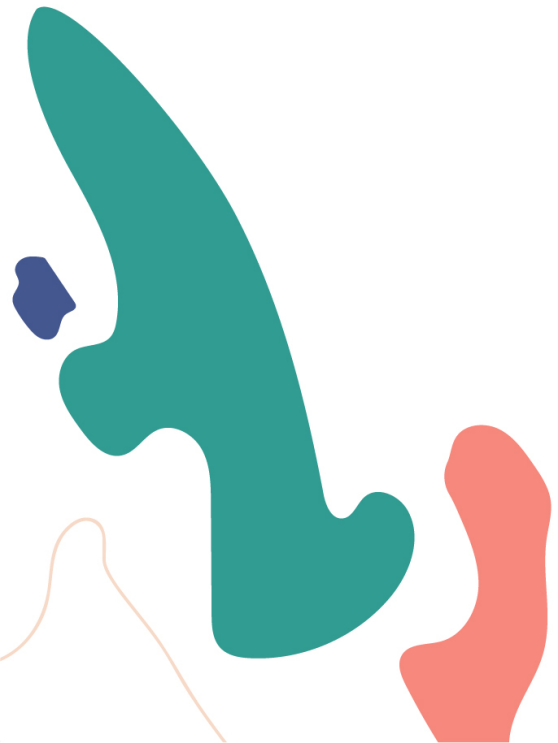
**Aluetalouden
monipuolistaminen:
paikallisuus**

KESKI-SUOMEN LIITTO

6. Muut asiat

KESKI-SUOMEN LIITTO

7. Seuraava kokous

- 15.6. klo 9-11.30

8. Kokouksen päättäminen

